

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

בראשית

(חלק כה שיחה ג)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושבע לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת בראשית, כג"כ תשרי, ה'תשפ"ז (א)

LIKKUTEI SICHOT

Copyright © 2026
by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY®

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

Kehot Publication Society® and the Kehot logo are registered trademarks
of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

בראשית ג

ברא ג' (ג' וואָס איז געווען נאָכן חטאָ
עץ הדעת).

דאָס איז אָבער ניט קיין תירוץ
(מספיק), ווייל דער פסוק זאָגט דאָך
„אשר ברא אלקים לעשות“ – אַז דער
צורך „לעשות“ – צריך תיקון איז (ניט אַ
תוצאה פון דעם שפּעטערדיקן חטא, וואָס
האָט גורם געווען אַ קלקול אין וועלט,
נאָך) מצד דער בריאה עצמה – דער
„ברא“ איז געווען אין אַן אופן וואָס
„צריך תיקון“.

ב. וי"ל איינער פון די ביאורים אין
דעם:

דער ענין פון „ברא אלקים לעשות“ –
אַז „הכל צריך תיקון“ – איז נתחדש
געוואָרן ביום השביעי, אָבער ניט מצד
דעם קלקול פון חטא עץ הדעת (מעשה
בני אדם, וועלכע איז געווען היפך
ד„ברא אלקים לעשות“), נאָך מצד דעם
טאָג פון יום השבת.

ד.ה. אין דער „זעלבער“ וועלט וואָס
(און ווי) „ברא אלקים“ – איז דאָ אַ
חילוק במצבה ווי זי איז בששת ימי
בראשית און ווי זי איז ביום השביעי:
לויט דער מעלה ומצב פון ששת ימי

א. עס שטייט אין מדרשׁ: „כל מה
שנברא בששת ימי בראשית צריכין
עשיׁי“ – „הדאׁ² הוא דכתיב³ אשר ברא
אלקים לעשות, אשר ברא ועשה אין
כתיב כאן אלא לעשות לומר שהכל צריך
תיקון“.

דאָרף מען פאַרשטיין: ווי שטימט דער
מדרש מיט'ן מאמר חז"ל⁴ „עולם על
מליאתו נברא“, אַז „נבראו הדברים
(שבעולם) על מליאתו“⁵ – ניט קיין
חסרים וואָס „צריכין עשיׁי, תיקון“⁶?

לכאורה וואָלט מען געקענט ענטפערן
ע"פ דברי המדרש⁵ אַז „אע"פ שנבראו
הדברים על מליאתו כיון שחטא אדה"ר
נתקלקלו“⁷ – און דער פסוק „אשר ברא
אלקים לעשות“ שטייט דאָך ביי יום
השביעי („כי בו שבת מכל מלאכתו אשר

(1) ב"ר פי"א, ו.

(2) ל' (פי' המיוחס לרש"י לב"ר שם (וראה ב"ר
הוצאת תיאודור-אלבק בחילופי נוסחאות שם).

(3) פרשתנו ב, ג.

(4) ב"ר פי"ד, ז. וראה שם פי"ב, ו. פי"ג, ג
(וביפ"ת שם).

(5) ב"ר פי"ב שם.

(6) ברש"י לב"ר פי"א שם „והרי לך כל מעשה
בראשית שחביבין לפניו דכתיב וירא אלקים את
כל אשר עשה והנה טוב מאד אעפ"כ צריך תיקון“
– אבל דורש ביאור נוסף: (א) לא ביאר מדוע איז
סתירה ל"טוב מאד" (ב) ועיקר: „טוב מאד" אפ"ל
ע"י ומצד המעלה שישנה בעבודת האדם (ראה
לקו"ש חט"ו ס"ע 94 ובהנסמך בהערה 14
שם) משא"כ בנוגע למחז"ל „על מליאתו נברא“.

(7) כידוע שע"י חטא עה"ד נעשה ירידה בכל
העולמות.

(8) שה"י ביום הששי בשעה עשירית (סנהדרין
לח, ריש ע"ב. ובכ"מ).

(9) ואף שבמדרש (פי"א שם) הובא זה לענין
„מפני מה לא נתנה (המילה) לאדם הראשון“
(היינו שמתחילת בריאתו הי' „צריך תיקון“ –
מילה) – יש לומר, שהחפצא דערלה כדבר מאס
(שצריך להסיר) נתחדשה ע"י הירידה דחטא
עה"ד. ולהעיר שאדה"ר נולד מהול (אדר"נ פ"ב,
ה. ובכ"מ), וכמ"ש ביפ"ת לב"ר שם ד„לא האמין
(הפילוסופוס) במדרשות שאמרו בכ"מ שאדה"ר
נולד מהול“.

ער ווערט דערהויבן צו אַ העכערע מד-ריגה – איז דאָרט ניכר אַפילו אַ איידע-לערער פגם און דערפאַר דאָרף מען האָבן אַ תשובה אין אַ העכערן אופן¹³.

[כידוע די דוגמא בזה פון אַ פלעק אויף אַ בגד – אַז בעת אַ פלעק געפינט זיך אויף אַ פשוט'ן בגד איז מען אויף אים ניט משים לב, אָבער ווען דער זעלבער פלעק איז דאָ אויף אַ זיידענעם בגד איז ער מקלקל דעם בגד¹⁴].

איז דאָס לכאורה ניט קיין דוגמא והסברה צו נדו"ד, וואו די בריאה איז מלכתחילה באַשאַפֿן געוואָרן פון דעם אויבערשטן, אין אַן אופן פון טוב מאד¹⁵ און „על מליאתו“ – אַן אַ פגם וחסרון, כנ"ל.

– איז דאָס אָבער ניט אַזוי: אויך בענין התשובה איז דאָ דער סדר העבודה פון „כל ימיו בתשובה“¹⁶, וואָס דער צורך התשובה „כל ימיו“ איז ניט נאָר דערפאַר וואָס דער פגם פון דער פריערדיקער מעשה עבירה איז נאָך ניט אינגאַנצן אָפּגעווישט געוואָרן (און לגבי דער היינטיקער העכערער מדריגה איז נאָך פאַרבליבן אַ פגם פון דער עבירה) – ח"ו צו חושד זיין יעדן איד אַז ער האָט נאָך ניט געטאָן קיין תשובה שלימה און ס'איז נאָך פאַראַן אַ פגם פון אַ חטא¹⁷ – נאָר אַפילו אויב „עשה תשובה

המעשה איז דער עולם „על מליאתו“, ס'איז אַ שלימות'דיקע וועלט; בשעת עס קומט דער יום השביעי, איז דער מצב (עילוי) פון יום השבת גיט אַן אפשריות צו נתעלה ווערן און שטיין אין אַ הע-כערע מדריגה, דעמאָלט איז דער (זעל-בער) עולם (וואָס „ברא אלקים“) – אַ חסר (בערך האפשריות פון יום השביעי) און „צריך תיקון“.

ע"ד ווי דער אַלטער רבי איז מבאר אין תניא¹⁸ – אַז „עיקר התשובה“ בלב והלב יש בו בחי' ומדריגות רבות, און דעריבער אע"פ אַז „כבר עשה תשובה נכונה“, איז בשעת מען ווערט נתעלה אין אַ העכערער מדריגה, פאָדערט זיך אַ העכערער אופן אין תשובה.

[עד"ז איז מען מבאר¹² פאַרוואָס מען זאָגט ברכת סלח לנו „בתפלת שמונה עשרה .. ולא קודם התפלה“ – ווייל נאָך דעם ווי מען הויבט זיך אויף צו אַ העכערער מדריגה (דורך ק"ש ותפלה) דערהערט מען אַז מען דאָרף תשובה טאָן (אויף אַ העכערן אופן)].

ג. און עם היות אַז מ'קען לכאורה מחלק זיין, ואין הראי' דומה לנידון – אין דעם ענין התשובה איז דער פירוש, אַז כאָטש מען האָט שוין געטאָן אַ „תשובה נכונה“ (לפי מצב האדם בהווה) – איז אָבער דער פגם (פון דער עבירה) נאָך ניט אָפּגעווישט געוואָרן אינגאַנצן; ס'איז נאָר וואָס לגבי זיין מצב בהווה זעט זיך ניט אַן דער פגם, אָבער בשעת

(13) ראה לקו"ת בלק עג, ד. וראה בארוכה לקו"ש ח"ד ע' 1197 ואילך.

(14) ע"ד ת"ח (דוקא) שנמצא רבב על בגדו כו' (שבת קיד, א).

(15) פרשתנו א, לא.

(16) שבת קנג, א.

(17) והרי כשעושה תשובה שלימה, אין מזכירין לו דבר וחצי דבר כו' ועוד זאת שנעשה „מרוצה וחביב לפניו ית' כקודם החטא“ (אגה"פ ב). ואף ש, וחטאתי נגדי תמיד (בתניא שם. וראה לקו"ש

(10) פכ"ט (לו, ב).

(11) ענין דתשוב אל האלקים אשר נתנה – (לקו"ת ר"פ האזינו) – ובשבת נתנה באופן „אחר“ (כיון דאז שבת וינפש).

(12) ראה תו"א וארא נה, ד. מג"א צה, סע"ג. בהוספות תשא קיא, סע"ג ואילך. וראה לקמן בפנים סעיף ד.

און וויבאלד אַז דער קיום התורה והמצות פון אַ אידן איז אַ „פעולה נמשכת“ – בלשון התניא²² אַז דער „יחוד“ וואָס ווערט אויפגעטאָן דורך תורה ומצות איז אַ „יחוד“ . . נצח לעולם ועד – דעריבער, בשעת דער איד ווערט נתעלה אין אַ העכערער מדרגה, „געמט ער מיט“ די תורה ומצות וואָס ער האָט מקיים געווען בעבר; און כדי צו מעלה זיין די פריערדיקע תורה ומצות שלו (וואָס לגבי זיין איצטיקן מצב פעלט אין זייער שלמות) פאָדערט זיך דער ענין התשובה.²³

[און דאָס איז אויך איינע פון די הסברות²⁴ אין אמירת סלה לנו בתפלת שמו"ע – וואָס איז נתתן געוואָרן אפילו פאַר צדיקים וועלכע האָבן ניט קיין חטאים, און פאַר בעלי תשובה וועלכע האָבן שוין תשובה געטאָן בשל-מות:

(22) פכ"ה (לב, א).

(23) וזהו דלא כמשנ"ת בלקו"ש ח"ד שם (וראה הערה 33 שם) שאם עשה דבר שלפי מצבו או אינו חטא, הנה גם כשמתעלה לדרגא עליונה יותר (ששם נחשב מעשה זו לחטא) לא שייך ע"ז ענין התשובה, ע"ש (וראה לקו"ש ח"ה ע' 397 (ח"כ ע' 167) שענין התשובה שייך רק אם עכ"פ ה' „ניט קיין גלאַטע זאָך“ – משא"כ לפי המבואר בפנים, דגם כאשר בשעת מעשה ה' בתכלית השלימות יתכן (צ"ל) ענין התשובה כשמתעלה אח"כ.

– דוגמא בנגלה ובהלכה לשני האופנים: ענין והעשיר – בנוגע לקרבן עולה ויורד שלו (רמב"ם הל' שגגות פ"י ה"י) הל' מחוסרי כפרה פ"ה ה"ט: דאשמו כמצבו בעת הקרבנו, דשאר קרבנותיו – אינו משתנה מכפי שנקבע בעת הקרבת האשם. – מהשיעורים דשבוע זה (בראשית תשמ"ו).

(24) ראה המשך תעריב ח"ג ע' אישמג"ד (וע"ש שזהו הטעם דמשיח דוקא אתא לאתבא צדיקייא בתיובתא). וראה תר"א בהוספות שבהערה 12. מאמרי אדה"ז – פרשיות ח"ב ע' תתקח. סה"מ תרנ"ט ע' סד. ועוד.

נכונה" ושליומה באופן אַז דער פגם איז אינגאנצן אָפגעווישט געוואָרן, איז נאָך אַלץ שייך און ס'דאַרף זיין דער ענין התשובה.¹⁸

[וכידוע¹⁹ אַז אויך ביי צדיקים איז דאָ דער ענין התשובה, און איינער פון די אויפטאונגען פון משיח'ן איז, וואָס „אתא לאתבא צדיקא בתיובתא“²⁰].

ד. די הסברה אין דעם: בשעת מען ווערט נתעלה אין אַ העכערער מדרגה, פאָדערט זיך אַ העכערער אופן העבודה, ווייל לגבי זיין העכערער מדרגה איז זיין פריערדיקע עבודת ה' ניט בשלימות (כאָטש די עבודה איז געווען בשלימות לגבי די פריערדיקע מדרגה).

א דוגמא פשוטה אויף דעם – פון מצות צדקה: דער חיוב פון צדקה איז לפי ערך די נכסים וואָס דער מענטש פאַרמאָגט, איז מובן, אַז בשעת זיין רכוש ווערט גרעסער קען ער זיך ניט באַנוגענען מיט דעם סכום וואָס ער האָט פריער געגעבן אויף צדקה (כאָטש אַז דעמאָלט, במצבו ההוא, האָט ער דערמיט מקיים געווען מצות הצדקה בשלימותה), נאָר ער דאַרף געבן צדקה לפי מצבו עתה²¹ –

שבהערה 13) – עכצ"ל שיש תשובה המבטלת לגמרי פגם העבירה (בכל הדרגות), וכדמוכ מהמבואר במקומות שבהערה הבאה בענין „כל ימיו בתשובה“ שהכוונה לתשובה כו'. וראה לקמן הערה 23. ואכ"מ.

(18) ראה אגה"ת ספ"א (ק, סע"ב): כל ימיו בתשובה ע"ל אה"ה כו'. לקו"ת בלק עד, א. ר"פ האזינו. ובכ"מ.

(19) ראה לקו"ת ש"ש סו, ג. בהנסמן בהערה הבאה. ובכ"מ.

(20) ראה זח"ג (רע"מ) קנג, ב. לקו"ת האזינו עה, סע"ב. שמע"צ צב, ב. שה"ש מה, א. נ. סע"ב. ועוד.

(21) ראה כתובות סו, סע"ב ואילך.

ה. דער ענין הנ"ל איז אויך אַ תוס' ביאור אין דעם הכרח פון לימוד החסי- דות בימינו אלה:

ס'איז ידוע די שאלה: וויבאלד אַז אין די פריערדיקע דורות האָט מען געקענט זיין אַ שומר תורה ומצוות און אַן עובד ה' בשלימות – בלי לימוד פנימיות התורה (והפצתה), וואָס איז דער הכרח אַז בדורותינו אנו מוז זיין דער לימוד פון תורת החסידות און די הנהגה בדרכי החסידות (ובפרט – הפצתם)?

און ס'איז שוין אויך ידוע²⁷ דער ענ- טפער אויף דעם, אַז היות דער חושך הגלות ווערט גרעסער, דאַרף מען האָבן אַ העכערן אור אויף צו קענען דורכ- רעכן אויך דעם חושך, און דערפאַר האָט מען מגלה געווען נשמתא (סתים) דא- רייתא וואָס זי איז מעורר און מגלה די טיפערע, באַהאַלטענע כחות פון דער נשמה («סתים דנשמתא»).

קענען אָבער זיין אַזוינע וועלכע טענה'ן, אַז זיי קענען אויסקומען אַן דעם אור פון פנימיות התורה; זיי זיינען אַריינגעטאָן אין לימוד התורה, אָפּגע- זונדערט פון דעם חושך הגלות, ובמילא – מעשה אבותיהם בידיהם, און עס זיינען פאַר זיי גענוג די ענינים פון נגלה דתורה צו זיין אַ שומר תומ"צ ווי זייערע זיידעס כו'.

אויף דעם איז די הוראה, אַז אפילו

די בקשה סלח לנו איז ניט (נאָר) אויף באַגאַנגענע עבירות, נאָר אויך אויף דער עבודת ה' פון פריער, וואָס בשעה זו איז זי דורשת תיקון. וואָרום בתפלת שמו"ע, ווען מ'איז „עומד לפני המלך"²⁵ – וואָס דאָס מיינט אַ מצב פון תכלית הביטול, ביז אַז אפילו די תנועה פון „מחוו ל' במחוג (אויב ס'איז) קמי מל- כא"²⁶ הייסט אַ מרידה במלכות – דער- הערט מען ווי די עבודת ה' שלפנ"ז איז ניט אַלעס, חסר (אין עבודה).

– ווען מ'איז ניט אין אַ מצב פון „עומד לפני המלך", נאָר במדינתו (בשליחותו) איז די עבודה אַן עבודה תמה מיט דער גאַנצער שלימות, ואדרבה – דעמאָלט איז דער רצון המלך עצמו אַז מ'זאָל ניט שטיין בביטול גמור, כדי מ'זאָל זיין מסוגל צו טאָן און אויספירן פקודת המלך בנוגע למדינתו;

שטייענדיק אָבער לפני המלך פילט מען ווי אין דער עבודה שלפנ"ז האָט געפעלט דער ביטול מוחלט צום מלך, און אויף דעם חסרון וואָס איז „נתחדש" געוואָרן בעת מ'איז עומד לפני המלך זאָגט מען „סלח לנו".

ועד"ז בעניננו: בששת ימי בראשית איז דער עולם בתכלית השלימות («על מליאתו») לפי דעם מצב פון „ימי המעשה";

בשעת אָבער ס'איז געקומען דער יום השביעי און אין וועלט איז נמשך גע- וואָרן אַ העכערע קדושה – דעמאָלט איז דער עולם, ווי „ברא אלקים" (אַלס שלם אין די ששת ימי המעשה), אין אַ מצב (פון „חסר") וואָס „צריך תיקון".

(25) שו"ע אדה"ז או"ח סק"ד ס"ב (וראה ברכות לג, רע"א). וראה שבת י, א. טושו"ע ודאדה"ז או"ח סו"ס צה: כעבדא קמי מרי'.
(26) חגיגה ה, ב.

(27) ראה קונטרס עה"פ פ"ג. מכ' כ"ק אדנ"ע (נדפס בהוספות לקונטרס הנ"ל ע' 82 ואילך. אגרות קודש שלו ח"ב ע' תשיג ואילך. ועוד). ולהעיר ג"כ ממשל אדה"ז («התמים» ח"ב ע' מט [עב, א]) מכן מלך שנחלה כו'; כן להעיר מהידוע שהבעש"ט עורר את ישראל להתעלפותם כו' (ראה סה"מ תרס"ג ח"א ע' קמב ואילך).

לפי דעתו²⁸ אַז ס'איז ביכלתו צו דער-גרייכן זיין זיידענ'ס שלימות אין עבודת ה' (אַן דעם אור פון פנימיות התורה) – איז דאָס אָבער פאַר אים (בדור זה) ניט קיין עבודה שלימה²⁹.

ווייל בדורות ההם, איידער ס'איז נתגלה געוואָרן פנימיות התורה, איז דאָס טאַקע געווען אַן עבודה תמה און אַן עבודה בשלימותה – אָבער איצט, לאַחרי ווי ס'איז שוין נתגלה געוואָרן אין

וועלט דער אור פון פנימיות התורה און ס'איז געגעבן געוואָרן דער כח צו דינען דעם אויבערשטן מיט סת'ים דנשמא – איז דער פריערדיקער אופן העבודה (פון לפני גילוי החסידות) בבחינת „חסר“ (לגבי דער שלימות וואָס מען קען איצט דערגרייכן).

און דערפאַר איז אַ הכרח גמור³⁰ צו מפיץ זיין מעיינות פון תורת החסידות בכל מקום ומקום, ביז אַז זיי זאָלן דער-גרייכן יעדן אידן,

וואָס דאָס איז די הכנה קרובה צום קיום היעוד „כי מלאה“³¹ הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים“.

(משיחת ש"פ תולדות תשד"נ)

28) אבל – אינו. וכמבואר במכתב שבערה הקודמת שבזמן הגלות גם „אור התורה הוא בהעלם יותר... והתגלות אה"ר בזמה"ג הוא ע"י פנימי' התורה... בדורות האחרונים בנשמות נמוכות ונתפסים בגשם... מוכרחים לפנימיות התורה כו"ש ע"ש באורך.

29) וזהו נוסף על העיקר, שלאחרי שנתגלה חלק זה בתורה, הרי מחוייב כאו"א ללמוד חלק זה (כמו שאר חלקי התורה), וכפסק אדה"ז בהל' ת"ת פ"א סוס"ד „שכל נפש צריכה לתיקונה לעסוק בפרד"ס כו' הן בפשטי ההלכות הן ברמזים ודרשות וסודות“ (ע"ש עד היכן הדברים מגיעים).

30) ודוגמתו ממש בנגלה דתורה – האומר דמעשה אבות אבותיו בידו וילמוד משנה וגמרא לבד וכו'.

31) ישעי' יא, ט. רמב"ם בסיום וחותם (הל' מלכים ו) ספרו.

